

вече трябва всичко да
се очаква от жените

интервю с кина КОВАЧЕВА

В: Определят работите ти като твърде агресивни...

К: Да, и не ми пука. Хората четат различно нещата, които представям. Това е нормално. Всеки ги гледа в зависимост от своя личен опит. Важното е, че винаги има реакция. Лошо е, когато нещата минават незабелязано.

Живеем в патриархален свят, в който фалшиви старци отсякват. Като доминираща сила, заплаха, удоволствие... Вагината като вътрешна, погъната форма, аместилище – като че ли изключва ексхибиционизма на жената. Така това място се е натовавило с тайственост и неприкосновеност... Този тип табу ли те занимава сега?

Да, искам да разруша табуто, че тя трябва да бъде скрита. Искам да обхвана ким другите силата на това място... Това е и мое място...

Какви са отношенията със собствената ти вагина – обичаш ли я, познаваш ли я добре?

Тя се припокрива с аза. Мразих и се намирах за отвратителен, а после пък се обичах – това е динамиката на отношението към това място. Първата ми публика бяха хората, които ми помогнаха да подготвя отпечатването на снимките. Много се възлущах. Първо имаше затисне. Гледат ги, говорим си за технически подробности и... после изведнъж настъпи някакво стопяване... Работех за удоволствие, като че ли някакъв нов вид близост се получи между нас. И си помислих, че съм постигнала целта си, преодолявайки едно табу, се случи по-директен, по-истински човешки контакт. Защото за какво става дума – за вагина – половината част от човечеството я носи, другата я познава. От какво да се срамуваме – тя е част от нас. Ние трябва добре да се познаваме, за да можем да уважаваме това, което сме. Само тогава можем да уважаваме другия.

А ако отстранявайки се, за да я припознаем, се отчуждих твърде от нея?

Дистанцията е необходима. Трябва да можем да се дистанцираме от себе си, за да можем да се сплеснем по-добре.

Т.е. постоянен процес на отдалечаване и приближаване.
Да, това е природно движение. Взема сърцето, възлите... Това е сексуалност. Същото като с дивата природа и големите градове – те са еднакво енергийно натоварени – да се отдалечавам и да се гмурвам в тези крайности ме възбужда.

Вагината не е само "кифличка" или "цветенце". Виж я – така огромна, може да се стори някому зловеща. Тя може да бъде толкова силна! Тук няма да кажа колкото пениса, защото не съревновавам и обект на моя интерес. Освен това не си спомням да съм имала и прословутия фройдов комплекс за завист към пениса. Просто става дума за различни неща, с различни функции, създадени едно за друго, допълващи се...

Когато се разголяваш дотолкова, когато слизаш на минус 15-и етаж в себе си и виждаш от так съкровенности, не те ли е страх, че след това няма как да се сплза повече?

Мисля, че няма такава опасност. Не съм мислила дали нагоре или надолу е посоката... Преди време сънувах непрекъснато, че летя. Но колкото по-нависоко, толкова повече ме е страх, че няма да мога да се върна. Говорих с един човек, който се занимава с такива неща. Нали знаеш – жените много обичат да си говорят с хора, които се занимават с ей такива неща – необясними, езотерични... И той ми каза – просто си отпусни душата – това е страховотно, на път си да медитираш нагоре и да си освободиш духа. Отпусни се и лети какъдето желаеш... Така е и с изкуството. Да се изразим чрез тялото. След като имаш желание, защо не. Това е част от природата, част от нас. Искам – ми направи го! По-добре, отколкото да се стискаш, да седиш, а страшно да ти се иска...

А ако ти се завие свят...
Ако махнеш страха си, няма да ти се завие свят. Защо не им се завива свят на птиците? Ми те си летят.

la belle et la bête
Красавицата

3

Звяра

Прозорчат и виез ким един площад, на който онезвлични забравят фалка в гърмата си, яка мълкава касат береди, милобте скучава. Разкожат се животни и тежки пороби. Над мози зберилик Нана люби собите зберобе и виезели. Дължакостно ателце на Нана и Ваяно, нейния спитник и в живота, и в изкуството, е качащо точно срещу Бобур – Центре за морно изкуство. Какво предизвикателство – да градиш собито на няколко метра отсреща Обаче Нана си работи, защото там я е зарпатил наслояният и дух, защото е силна, защото е българка, защото Ваяно я подкрепя. Така, между аскетизма и изкушението, Нана ни дарва с фрагменти от тежките битки – често, без претенции. Разговорам с нея в софийското ѝ ателие в Комителата на

пет кравици – зберобе – 1x10 на 76 см. Едни от посветените ѝ работи.

В горния ми изпитвам срам. Господи, как са ни изобили! И виез на стипт пред това изобилие на гънки и отпалаци. Шокiram. Постепенно се сдобивам с израз. Визуел, който те виез. Недобрият си. Сикто на Сизартема – от мястото, където се любиба чебелат по негово пороби. Защо пък отпал да не логична Сизартема? Не се изхвърля и все пак, ако изхвърля – от отсрещна се гиезми сватим ти. Б.з.

Брига Джонс казваме, че мъжете се промъкват да не загубят крилата си, а жените да не би да им поникнат...

Се всъщност ким надписи над една моя работа – "Понякога си мисля, че страхът е само навик". – Намерих фразата на моя живот – ми каза майка, който я купи.

Норите, които те стиснат по шевоните, поставят те в зависимост. Най-честата норма сме си самите ние. Аз съм много притеснителен човек, въпреки работите. Много пъти се птахам по какъв начин да ги направя, така че да са на ръба, но не да се чува всичко. Но обичам порнографията. Искане се да шокирам зрителя, да го накарам да мисли по друг начин.

ОК, правят ми се хилари неща... Но едно е ясно – трябва много да даваш, без да мислиш дали не получим. В една работа се усеща вложената енергия и според това колко има в нея, толкова и въздейства на околните.

Имам една работа Четири сезона. Това са четири тъмни стаи, облюбовани в черно, за да са абсолютни тъмни. Зрителят се движи с помощта на въже, което го води край стените. Само мирис и звук. Възвъзгласява звукът на един сезон и усещаш миризната – примерно на косено сено в стаята лято... и звуците на лятото. Целта е да предизвика зрителя да създаде сам образите в зависимост от собствените си спомени и емоционалност.

Нима живееш в София и Париж. Всичко се е смесило.

Сутрин Марк в 10 часа, който узиде на کیفички и сладкиши, друг път на манерки с Вишнев сосове – също като в детството в София, дори поглеждам ирисите на гле – все едно си на Барбара през октомври – дикси от печените котлени, продадени от ширини – гласни шепи.

Париж, със своята динамичност, пълен с живот, забавен.

Нощем обича да броди – по местосте – страшно красиво е – това продължава на града, на вилата. Особено като придобие Сена и по местосте ерба има място да се да се стигне. Какъв реф – просто ти настръбна пошиса. Обича да пробива и да биде пробиван, защото това е начинът да ги живееш, и в Париж това се случва. Нима малко хили и носталия по България. Има приятни и тани, и тук и успява да ги задржи. Добре и в не да бие места. Тя е местото, в което се случва това събитие, това отпращане и притякване.

Париж е обичан и в Кривопаланка. Срещи най-различни същества.

Ходих посред нощ навсякъде, никой не те застрашава, можеш да се обличаш както си искаш, без да ти кажат "това дупото ленте, къде е тръгнало"... Тъй като е страшно шарено – всяка култура си има със своите забрани и позволености и в един момент ефектът от препитаността между тях е освобождаване, тъй като така се освесват, че никой вече не знае кой какво е забранявал и отбелязвал и като цяло резултатът е, че няма забрани! Те просто се неутрализират. Това довежда до толерантност. Може би точно усещането на французите за собствената им консервативност ги кара компенсаторно да приемат хора от различни култури. Христ доистинно за уважение – да признаеш това, което ти липсва, и да си заложис провокация. В момента Франция се намира в застой, специално за изобразителното изкуство. Това страшно ги тормози и знаеш ли какво правят? – Увеличават ти пъти бижота за изкуство и за образование.

Хареса ми възможността да работя във Франция и в България, защото това ми доставя допълнителни притеснения. Ако реализирам само в България работите, които правя напоследък, ми се струва, че нямаме да имам сила да ги довърша и да ги покажа.

Значи ли, че ти – такава, каквато си в момента, си възможна само извън тази среда, носеща заедно с езика и милионите културата и нейните забрани?

Има момент за всичко – това, което е около теб, влияе.

Чувствам се по-свободна там, така ли?

Преместването е изпитание провокация, това ти дава възможност, виждаш нещата по различен начин. Разбира се, човек не може да избяга от себе си, а не е и нужно. От друга страна, не е лесно. Обичам предизвикателството на големия град, може да се скриеш, можеш да се погавиш.

Цената?

Различна. Има периоди, в които си пуснал антени към света, не излагаш, не събираш, внимаваеш, подкрепаш. Причинят талант и миг. Трябва много да знаеш, да учиш непрекъснато, да се оглеждаш... Не трябва да се гледа на такива периоди като тежки. Знаеш ли кога е тежко – когато трябва да

правим такава неща, а не ги правим. Действието е това, което прави нещата да не бъдат тежки.

Да разбираш ли, че разчиташ на провокации откъм?

Ако не я потърсим, няма да дойде. Всичко се случва за всеки – не трябва да си булен, не толкова погледнат от себе си, да виждаш, чуваш и да имаш смелостта да вземеш, защото, вземайки едно, се лишава от друго – и трябва да си наясно с това, че не можеш само да вземаш, нито само да ги отнемаш. Да можеш да решиш какво вземаш и от какво се отказваш – това са съзнателни процеси. Разбира се, има съдба, но на човек му е дадена възможността да избира.

Светът е чудовишно динамичен, Берли, знаеш ли, наближава галерията в Париж – ако знаеш какви промени настъпиха в последните три години в нещата, които се излагат, реструктурират се галерии, дори и големите като Йон Ламбер, като Мариан Гуман и т.н., други фалшпат, откриват се нови. Лесно динамично и все по-забравяват нещата.

Аз обаче дълбоко се съмнявам, че тялото успява да догони истерията, породена от страховете на душата... с всички последствия от това темпо.

Чудя се дали тази динамика не е съществувала винаги. Природата е толкова свързано конструирана, и ние също, като част от нея. Имаше един шалтери, който като прегреем прости изключват. Потокът се движи с бясна скорост и от теб зависи кога да се включиш и кога да се изключиш. Трябва да намериш своя баланс. Някой път не успявам да се спра и това ме довежда до пълно изтощение. Но много бързо успявам да се регенерирам.

Как?

Нямо особено. Като се доведо до тотален срив, самият срив не извежда от това гадно състояние. Оставям се да достигна до дълбото.

И?

Ами просто ставам открителна... Скарвам се с някой най-безобразно накрая... обикновено някой близък, най е удобно...

Е, здравословно е, но не изпущаш ли откосяния?

Грозно е... Но понякога си мисля, че това е един от моите шалтери /сmee се/. След това отново виждам слышето и животът пак е прекрасен! Когато се уморя – си казвам, не мога ли да живея крокото като хората.

Да си стое повече външи... Да правя вечери...

Аз съм се опитвала да бъда крокото, Берли, но ставам много раздразнителна и проклета... Разбира се, правя вечери, но кая хора, много обичам да има хора външи, не спирам, търча насам-натам. Не мога да бъда добротомиче. Фонът е важен, но не ми е интересен. Не искам да бъда фон и не ми понася да живея по-крито.

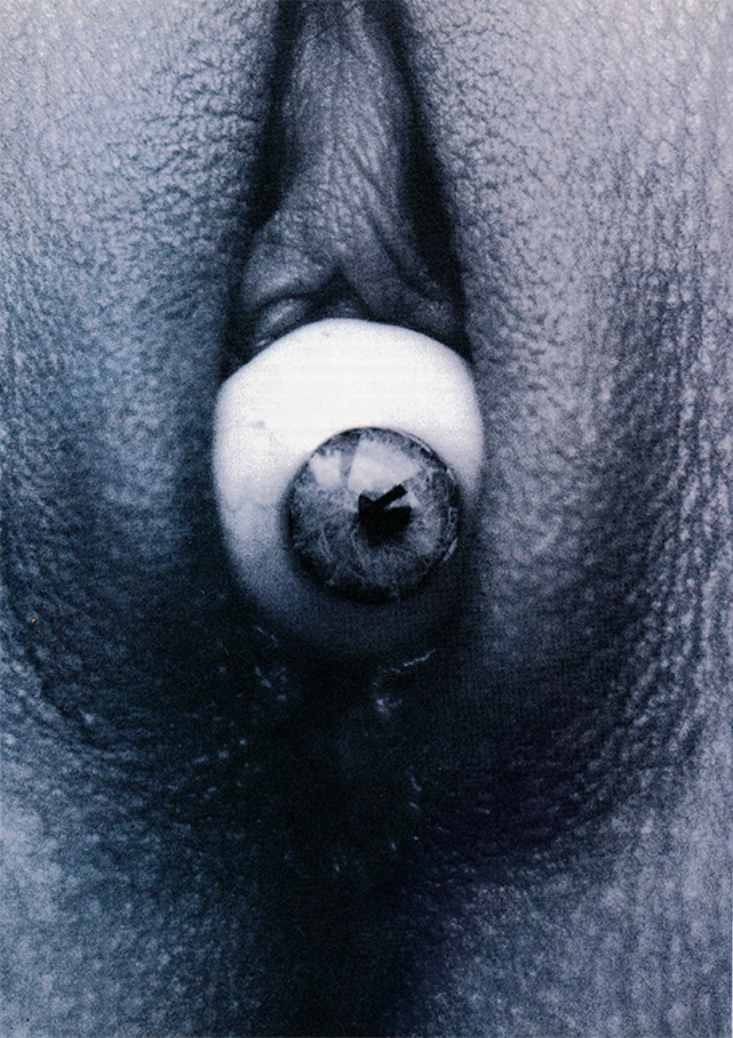
Ти си успяла жена, какво самочувствие ти дава този факт?

Успехът е нещо относително. Че се купуват нещата, не винаги е критерий за успех. По-скоро се радвам, че имам свободата да реализирам идеите си. Ако работите ми не бяха видели свят, щях непрекъснато да се връщам и да се връщам към тях, докато ги намирая. За ми успехът е възможността да видя, да работя и да покажа! И в това отношение винаги съм имала подкрепата на Валентина, особено когато съм слаба и неуверена. Благодарна съм му, защото страшно много ми е помагал, надявам се, че и аз съм му полезна. Разбира се, пресилено ще е да се каже, че всичко върши помежду ми по мед и масло, и ние си имаме трудни моменти, но това аз липсва, няма да е чудесно. Ние работим отдавна заедно, още от студентските ни години, и е чудесно, че въпреки това нещата ни са много различни, че сме много различни и се надявам така да продължава. И аз не знам как живея заедно... Допълняме се. Винаги имам един друг поглед до мен, чул поглед, който обикновено ме дразни. Примерно аз казвам нещо и той отсича – няма да стане, но така го прави, че това е креативно, не е разрушително.

Как така?

Изказът е отрицателен, но начинът, по който е изпратен, е положителен – кара ме да се вгледам в детайлите, защото той самият е прецизен, това е

"Последната жена" е друг проект, в който участвам – инсталация от три колони и проекционен апарат – диалектор – на колоните има сензори. Зрителите, духайки върху сензора, с топлината на дъха си се трансформират в електрическа енергия и така на отсрещната страна се появява изобразението, ако зрителът желае да задържи образа, не трябва да дъха... Да даде от топлината си, иначе образът бавно се стапя...

много важно. Валентин винаги е по-рано готов със своите неща, така че да има време и да може да се наслади на процеса и на продукта след това... И аз вече не работя до последния момент. Научих се от него. Когато създавам, ти си едно цяло с творбата – ти я създаваш, но и тя те променя... И идва моментът на раждането – раздяла, ако тук не си оставиш време да й се порадваш, имаш усещането, че все едно са ти взели бебето веднага.

Един твой ден...

Всеки ден е различен, интересен, пълен с емоции и в същото време еднакъв – работа. Пия някъде кафе, нали се сещаш – онова с книгите, и после се потапям. Това, което ми харесва, е пъзната свобода. Не мога да разделя живота от работата си. Аз работя себе си, Аз съм си материалът. Аз решавам какво ще правя. Никога не ми е омръзвало. Работя всеки ден, дори да нямам конкретен проект, чета, мисля, говоря с колеги, гледам, дори сега с теб говорим и това е пак работа...

А какво обичаш да си купуваш?

Париж е град на призраци – просто се разболяваш, но при мен се получи някакво визуално насищане. Смених три къщи и се наложи като се преместихме в средната, която беше много мнечка, да си изхвърлим почти всички мебели. Запазиоам само компютъра, книгите и малко парцалки и закивахме толкова добре в тази къща. Оказа се, че огромна част от нещата, които мъкна със себе си, изобщо не използвам... Като си купуваш разни неща, привръщаш се към тях, обичаш си хладилника примерно... и като се наложи изведнъж да се разделиш, все едно че ти късат мръшки. Оставиоам нещата си на тротоара и докато се обърна, всичко изчезна... Изведнъж олекнах и, Боже, колко е готино – нищо не ме връзва. Свободна съм като птичка! Имам си една чантичка – мога да си се мества с нея където си искам. Човек се нуждае от много малко неща, за да живее и да си върши работата нормално. Сега гледам по различен начин на тази пшност. Гледайки я, я притежавам, защото непременно трябва да мъкна в хралупата? И като я догледа там, какво повече ще се случи с мен? Ах, каква прекрасна рокля, казвам си, и какво – ще я навлека три пъти, ще ми омръзне и ще висне в гардероба.

Сегашната ми къща е голяма, но се старая да я запазя празна – периодично изхвърляме. Дъщеря ми дори ни контролира дали не сме си затрупали прекалено чекмеджетата.

За какво все пак си склонна да даваш пари?

В различните моменти да различни неща – за материалите, с които работя, обичам да пътувам, обичам и хубавото бельо. Обичам дрехи, особено съм пристрастена към обувките. Нали видя какви златни чепички съм си закупила.../сmee се/. С хубав патък можеш да сложиш всякаква парцал, но, обратното – с лоша обувка ли си, и най-скъпата дреха стои тло... Обувката е една база в края на краищата... Трябва да стъпиш... Ако се приемем като произведение на изкуството – то имаме нужда от база нали...

Обичаш ли тези тънки като игли топчета?

Много ми харесват на чужд крак, но аз не ги нося често, защото, както ти казах, много обичам да ходя и не са ми удобни...

Други удоволствия?

Природата, всички къщи я обичат и ходим като луди – изминаваме големи разстояния – по планини, в града – където и да е. Дъщеря ми по-малко напоследък, защото е в пубертета и сама определя вече програмата си.

Добре ли се чувстваш в Париж?

Много е добре. Питам я къде искаш да живееш тук или там. – Искам да уча в Париж и да се приберам за лятото в България.

А ти какво би искала за дъщеря си?

Искам да стане толерантен човек, но не много.../сmee се/ толерантност, но със зъби.

P.S.

ЗАВИСИМОСТИ

пейзажът на мъжката природа

хомоапетити

ритуални женски осакатявания

психоанализа на къщата

маргьорит ДЮРАС за алкохола

юлия КРЪСТЕВА за бунта

4